

กฎหมายว่าด้วย ความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่

LOGO
สำนักความรับผิดทางแพ่ง

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติความ
รับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ระเบียบ ว่าด้วย
ความรับผิดชอบของ
ข้าราชการในทางแพ่ง
พ.ศ. 2503

พรบ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

คำนิยามที่สำคัญ

- เจ้าหน้าที่
- หน่วยงานของรัฐ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

- การทำละเมิดต่อเอกชน (บุคคลภายนอก)
- การทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

**การทำละเมิดต่อเอกชน/
บุคคลภายนอก**

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก

- หน่วยงานของรัฐรับผิด/ ถูกฟ้อง แทนเจ้าหน้าที่
- ฟ้องกระทรวงการคลัง (ม.5)

- หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรับผิด /ถูกฟ้อง (ม.6)

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

สิทธิการดำเนินคดีของผู้เสียหาย

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

การร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา 5

ผู้เสียหาย

หน่วยงาน
ของรัฐ

- ออกใบรับคำขอเป็นหลักฐาน
- พิจารณาภายใน 180 วัน
- ชยายไม่เกิน 180 วัน
(รายงาน ร.ม.ต.)

Company Logo

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

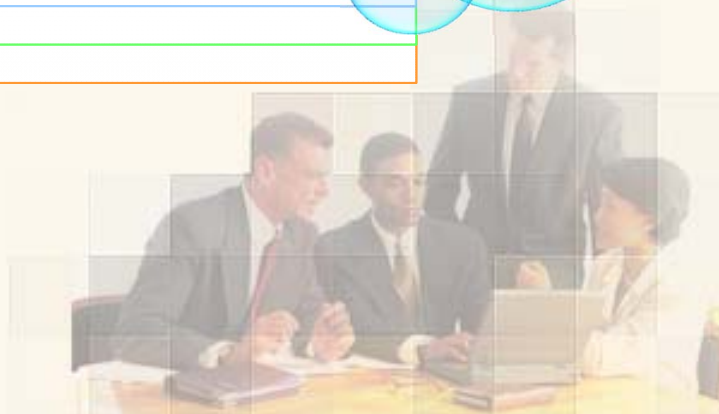
สิทธิไต่เบียด
ของหน่วยงาน
ของรัฐ

1. เจ้าหน้าที่ กระทำโดยจงใจ/ประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรง (ม.8 วรรค 1)
2. ดำเนินถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำ
และความเป็นธรรม (ม.8 วรรค 2)
3. หักส่วนความเสียหาย (ม.8 วรรค 3)
4. ไม่นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ
(ม.8 วรรค 4)

ประมาท

จงใจ

ประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรง

“ประมาณ”

- 1 การกระทำ ที่มีได้กระทำโดยเจตนา
- 2 แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์
- 3 และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

“ประมาณเงินเหลืออย่างร้ายแรง”

- 1 มีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้น ได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวัง
- 2 ที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น พึงคาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ หรือ หากความระมัดระวังสักเล็กน้อย ก็คงคาดเห็นการอันอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น

(ที่ นร 0601/87 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2540)

การทำละเมิดต่อเอกชน/บุคคลภายนอก (ต่อ)

หน่วยงาน
ของรัฐ/
เจ้าหน้าที่

ชดใช้
ค่าสินไหม
ทดแทน
ให้แก่
ผู้เสียหาย

อายุความการใช้
สิทธิไต่เบื้อ (ม.9)
- 1 ปี นับแต่วันชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน

**การกระทำละเมิดต่อ
หน่วยงานของรัฐ**

การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

กรณีเจ้าหน้าที่
กระทำในการ
ปฏิบัติหน้าที่

กรณีเจ้าหน้าที่
กระทำมิใช่การ
ปฏิบัติหน้าที่

บังคับตาม
ป.พ.พ

กระทำประมาท
เลินเล่อ

บังคับตาม ม.8
โดยอนุโลม

รับผิดชอบ
ลูกหนี้ร่วมได้

การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

อายุความการเรียก
ชดใช้ค่าเสียหาย

2 ปี นับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐ
รู้ถึงการละเมิด
และรู้ตัวเจ้าหน้าที่
ผู้จะพึงต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน

1 ปี นับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐ
มีคำสั่งตาม
ความเห็นของ
กระทรวงการคลัง

Cor
ปฏิบัติหน้าที่

ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่

การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

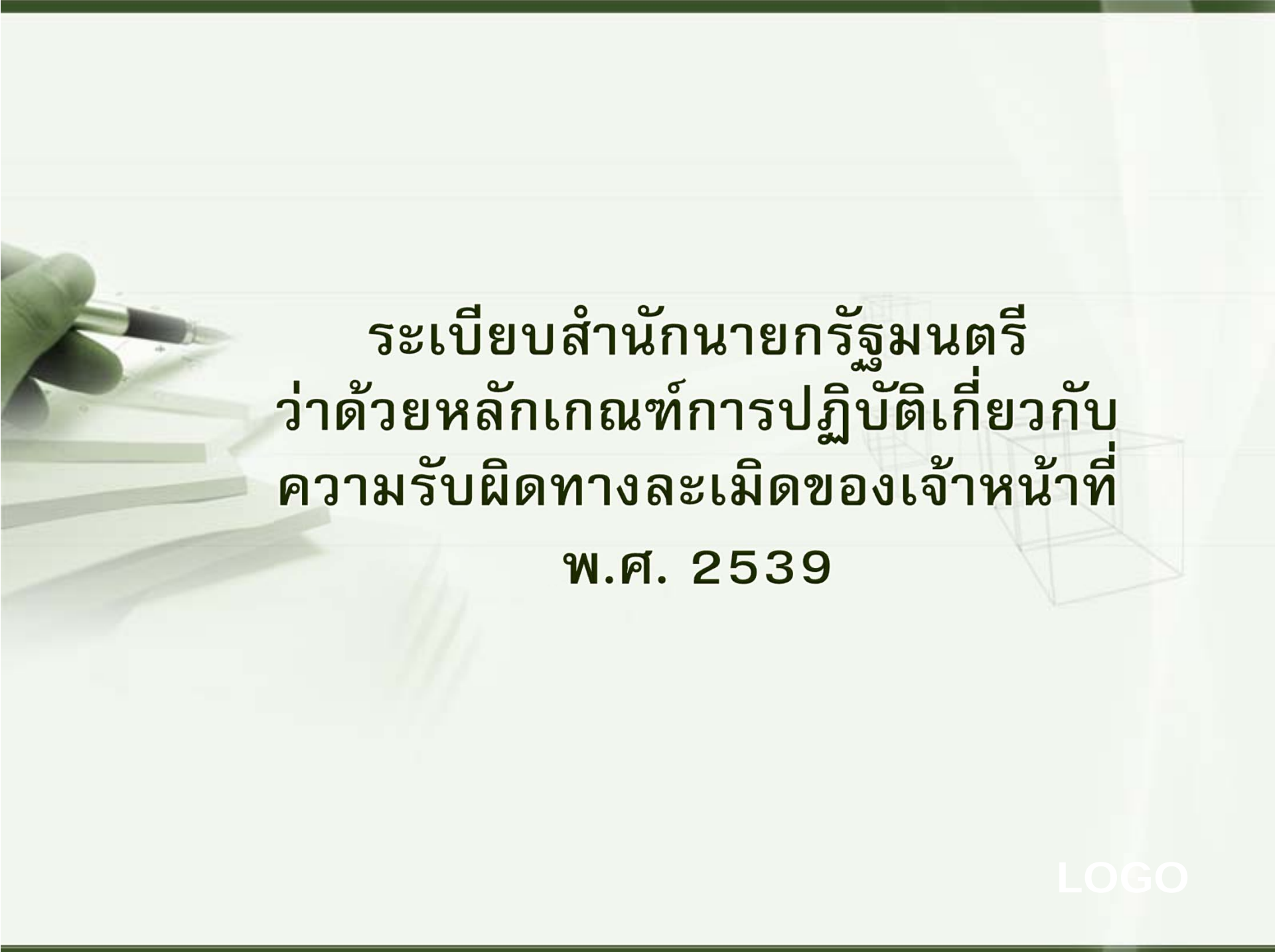
กรณีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่

- ละเมิดต่อเอกชน/
บุคคลภายนอก (ม.8)
- ละเมิดต่อหน่วยงาน
ของรัฐ (ม.10 + ม.8)

ออกคำสั่ง
เรียกให้ชดใช้
(คำสั่งทาง
ปกครอง)

อุทธรณ์
คำสั่งทาง
ปกครอง

ใช้มาตรการทาง
ปกครอง
(พ.ร.บ.วิ ปกครอง
ม.57- ยึด/อายัด
ทรัพย์สิน)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539

LOGO

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ที่มา

เจ้าหน้าที่

ความเสียหาย

ผู้แต่งตั้ง

นิยามสำคัญ

หมวด 1

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำ ละเมิดต่อหน่วยงาน ของรัฐ

1. กระทรวง ทบวง กรม (ส่วนกลาง+ภูมิภาค)

2. ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นๆ

การดำเนินการเมื่อหน่วยงานของรัฐเกิดความเสียหาย

รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหาย
เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

กรรมการ
จำนวนไม่เกิน
5 คน

กำหนดวัน
แล้วเสร็จ

กค. ประกาศ
กำหนดจำนวน
ความเสียหาย/
ผู้แทนหน่วยงาน
ร่วมเป็นกรรมการ

ข้อยกเว้น

ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจาก
การกระทำของเจ้าหน้าที่

รายงาน
ผู้บังคับบัญชา

ชดใช้ค่าเสียหายครบถ้วน

เห็นด้วย : ยุติเรื่อง

ไม่เห็นด้วย : แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความ
รับผิดชอบทางละเมิด

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (ต่อ)

กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ 10

เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐทำความเสียหาย
แก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง

ข้อ 11

หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง
ได้รับความเสียหาย

ข้อ 11

เกิดการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
หลายหน่วยงาน

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (ต่อ)

ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

✗ ไม่ดำเนินการภายในเวลาสมควร

✗ แต่งตั้งไม่เหมาะสม

ให้ปลดกระทรวง ปลัดทบวง รัฐมนตรี

✓ แต่งตั้ง/เปลี่ยนแปลง (แทนผู้มีอำนาจ)

ตามที่ได้รับสมควร

หน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

- 1 กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด (ข้อ 13)
- 2 ประธานไม่อยู่ให้เลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทน
- 3 มติที่ประชุมถือเสียงข้างมาก/ไม่เห็นด้วยให้ทำความเห็นแย้งไว้ (ข้อ 14)
- 4 ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานพยานบุคคล/ผู้เชี่ยวชาญ
- 5 ตรวจสอบเอกสาร / วัตถุ / สถานที่

หน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

- 6 ต้องให้โอกาสแก่ผู้เสียหายได้ชี้แจง (ข้อ 15)
- 7 เสนอความเห็นให้ผู้แต่งตั้งพิจารณา โดยมีข้อเท็จจริง/กฎหมาย/พยานหลักฐาน (ข้อ 16)
- 8 สอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

ไม่ผูกพันความเห็น
ของคณะ
กรรมการฯ (ข้อ 16)

ขอให้กรรมการ
สอบเพิ่มเติมหรือ
ทบทวนได้

ให้ส่งผลให้ กค.
ตรวจสอบภายใน
7 วัน

ให้วินิจฉัยว่ามีผู้ใด
ต้องรับผิดชอบ/เป็น
จำนวนเท่าใด

*** ยังไม่ต้องแจ้ง
ให้ผู้รับผิดชอบทราบ
(ข้อ 17)

ระหว่างรอผล กค.
ให้เตรียม
ออกคำสั่ง/ฟ้องคดี

*** มิให้ขาด
อายุความ 2 ปี

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง (ต่อ)

หาก กค.มิได้แจ้งผล
ภายใน 1 ปี หรือ
1 ปี 6 เดือน

***ให้ดำเนินการตามที่
เห็นสมควร

เมื่อกระทรวง
การคลังแจ้งผลแล้ว
ให้ดำเนินการ

■ ตามความเห็น กค.
■ ตามที่เห็นว่าถูกต้อง
(ข้อ 18)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
ตาย

*** ให้รีบดำเนินการ
ภายในอายุความมรดก

กรณีแต่งตั้ง
คณะกรรมการ
ร่วมกัน

*** ผู้แต่งตั้งร่วมเห็น
ต่างกันให้เสนอ ครม.

การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง (ต่อ)

ข้อยกเว้น

สำนวนที่ไม่ต้องส่ง
ให้ กค. ตรวจสอบ
(ประกาศ กค.)

การวินิจฉัยสั่งการที่**แตกต่าง**
จากความเห็น ของ กค.

ราชการส่วนท้องถิ่น
/ รัฐวิสาหกิจ
/ หน่วยงานอื่นของรัฐ
ตามพระราชกฤษฎีกา

ให้ปฏิบัติตามที่
เห็นว่าถูกต้อง

ประกาศกระทรวงการคลัง (ว 49)

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง

ตรวจสอบ ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2552

(กค 0410.2/ว 49 ลว.15 มิ.ย.2552)

สาเหตุ	วงเงิน		การวินิจฉัย
	ส่วนราชการ	หน่วยงานอื่น	
ทั่วไป	$\leq 500,000$	$\leq 1,000,000$	-
	$> 500,000$	$> 1,000,000$	ชดใช้ 75%
ทุจริต	$\leq 200,000$	$\leq 400,000$	คนทุจริต 100%
	$> 200,000$	$> 400,000$	ผู้เกี่ยวข้อง 100%
ไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบ	-	-	ผู้เกี่ยวข้อง 100%

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

การแต่งตั้ง กก.ละเมิด

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

มีอำนาจแต่งตั้ง

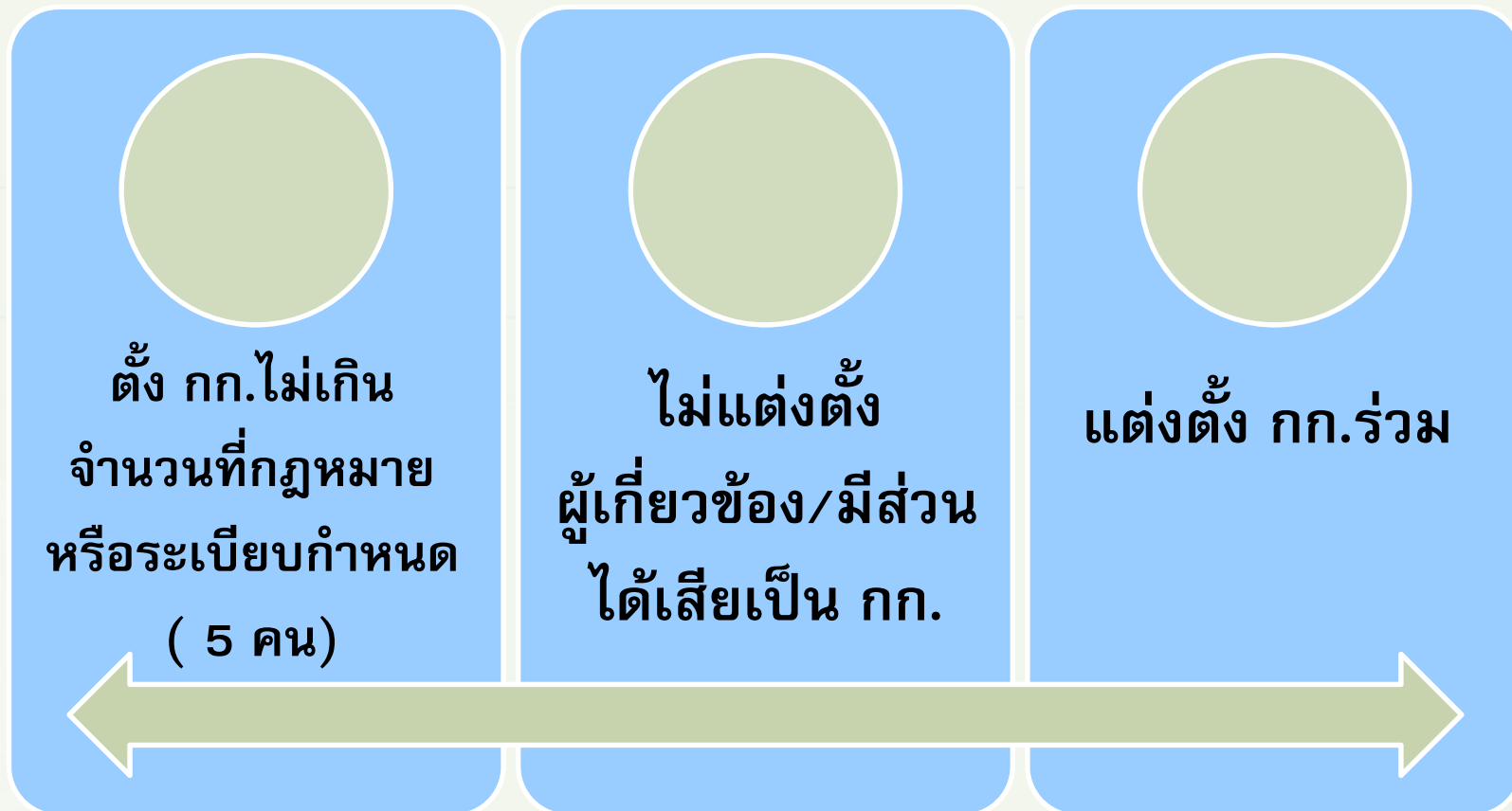
อ้างกฎหมาย
หรือระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

การแต่งตั้ง กก.ละเมิด

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

การวินิจฉัยสั่งการ

ถูกต้อง/ชอบด้วยกฎหมาย

วินิจฉัยและมีความเห็นว่า

- มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้
ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่
- จำนวนเท่าใด

ลงลายมือชื่อ และวัน
เดือนปี ที่วินิจฉัยสั่งการ

- ท้ายรายงานผลการสอบสวน
ของ กก.ละเมิด

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ต่อ)

ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลัง ตรวจสอบ ภายใน 7 วัน

ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบ ใช้ ภายใน 2 ปี
*** (ออกหลังส่งสำนวนให้ กค./ออกเมื่อ กค.แจ้งผลแล้ว)

ไล่เบี้ย ภายใน 1 ปี

ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สิน ภายใน 10 ปี

ฟ้องทายาทผู้ต้องรับผิดชอบ ภายในอายุความมรดก (1 ปี)

การดำเนินการของ กก.ละเมิด

1

ตรวจสอบอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง
แต่งตั้ง

2

ประชุมกำหนดแนวทางการ
สอบสวน และปฏิบัติในระยะเวลา
การพิจารณา

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

3

ทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้การ
และให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4

แจ้งสิทธิก่อนดำเนินการสอบสวน

5

ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่ถูกสอบสวน

-ชี้แจงข้อเท็จจริง

-โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ

และเป็นธรรม

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

6

รวบรวมเอกสาร/พยานหลักฐาน
ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

7

ไม่รับฟัง

- พยานที่ยังไม่ได้ข้อยุติ
- พยานบอกเล่า
- พยานนอกสำนวน

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

8

เสนอความเห็นว่

- มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้
- ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่
- จำนวนเท่าใด

9

ใช้ข้อกำหนดในการวินิจฉัย
ความรับผิด

การดำเนินการของ กก.ละเมิด (ต่อ)

10

ลงลายมือชื่อ ตำแหน่ง และวันเดือนปี
-ท้ายบันทึกรายงานผลการสอบสวน

11

ขอขยายเวลา หากการสอบสวน
ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

12

สอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนด
อายุความ

การพิจารณาของกระทรวงการคลัง

ตรวจสอบพยาน
หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ให้บุคคล
มาชี้แจงเพิ่มเติม

ให้รับฟังพยาน
หลักฐานเพิ่มเติม

ให้มี
คณะกรรมการพิจารณา
ความรับผิดชอบ
เป็นผู้พิจารณา
ให้ความเห็นต่อ
กระทรวงการคลัง
(ข้อ 21)

การชดใช้ค่าเสียหาย

ถ้าเป็นเงิน

=

ชดใช้เป็นเงิน

ถ้าเป็นสิ่งของ

=

ต้องชดใช้เป็นสิ่งของที่มี
สภาพ คุณภาพ ปริมาณ และ
ลักษณะอย่างเดียวกัน

ถ้าซ่อม

=

ต้องทำสัญญาตกลง และ
ซ่อมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว
(6 เดือน)

ถ้าชดใช้ต่างจาก
ทรัพย์สินที่เสียหาย
หรือสูญหาย

=

ต้องทำความตกลงกับ
กระทรวงการคลัง

การผ่อนชำระเงิน

เจ้าหน้าที่
สามารถผ่อน
ชำระได้ตาม
หลักเกณฑ์
ของกระทรวง
การคลัง **ว115**

หากไม่เป็นไป
ตามหลักเกณฑ์
ดังกล่าว ให้ทำ
ความตกลงกับ
กระทรวง
การคลังเป็น
กรณีไป

ห้ามฟ้อง
ล้มละลาย
ในกรณีที่ไม่มี
เงินผ่อนชำระ
เว้นแต่เข้า
เงื่อนไขข้อ 27
แห่งระเบียบฯ

ประกาศกระทรวงการคลัง (ว 115)

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
ลงวันที่ 19 กันยายน 2545

(กค 0406.3/ว 115 ลว.18 พ.ย.2545)

เงื่อนไข	วงเงิน	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ	เวลา
งวดแรก		20	วันทำสัญญา
ที่เหลือ	$\leq 50,000$	20	ไม่เกิน 1 ปี
	$> 50,000 - 500,000$	20	ไม่เกิน 5 ปี
	$> 500,000$	20	ไม่เกิน 10 ปี

ดอกเบี๋ยผ่นชำระ

อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

ยกเว้น

ผ่นครบภายใน
1 ปี

ไม่คิดดอกเบี๋ย

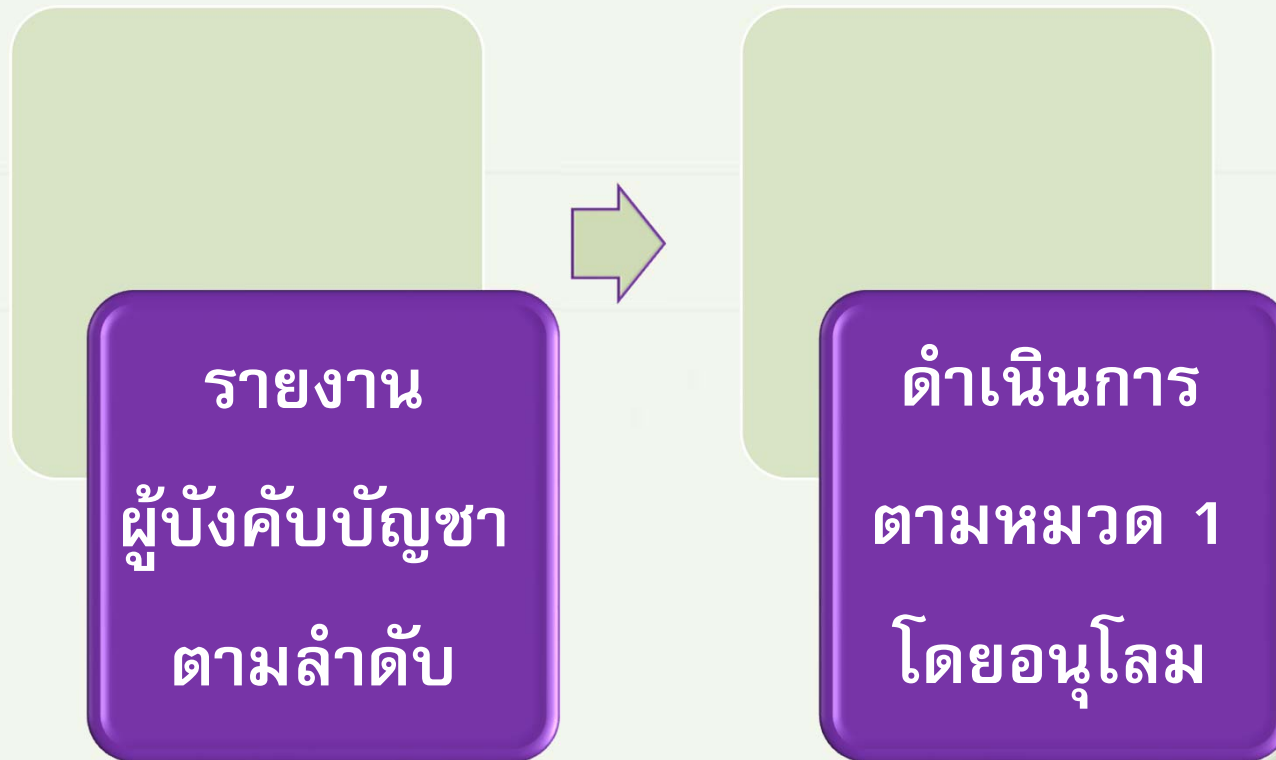
หมวด 2

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำ
ละเมิดต่อ
บุคคลภายนอก

กระทรวง ทบวง กรม (ส่วนกลาง+ภูมิภาค)

การดำเนินการเมื่อเจ้าหน้าที่ทำให้บุคคลภายนอกได้รับเสียหาย

เจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่

การดำเนินการการดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก)
ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ผู้รับคำขอ

หน่วยงานต้นสังกัด
ของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลัง
(กรณีมิได้สังกัดหน่วยงานใด)

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด

กรณีต้องชดใช้ ให้ปฏิบัติ
ตามที่ กค. กำหนด

กรณีไม่ต้องชดใช้ = ยังไม่ได้
รับความเสียหาย

การดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก)ฟ้องคดีต่อศาล

➤ เรียกเจ้าหน้าที่
เข้ามาเป็นคู่ความ

กรณี**ไม่ได้**
ปฏิบัติหน้าที่

กรณีปฏิบัติ
หน้าที่

➤ อัยการแถลงศาลให้
กันเจ้าหน้าที่ออกมา

ถ้าผลคดีทางราชการแพ้

- ไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ตามเกณฑ์หมวด 1

(จงใจ-ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง)

สุธาทิพย์ กิตติเกษมศิลป์

0 2273 9571

สำนักความรับผิดชอบแห่งชาติ

www.cgd.go.th